

Z povídání paní Marie v roce 1993, co sama zažila

Byla jedna česká vesnička, Vysoká se jmenovala, u Žytomyru. Po první světové válce se Volyn rozdělila a východní část Volyně připadla pod Rusko a západní Volyn zas pod vládu Polska. Na východní Volyni se začaly zavádět kolchozy, kolektivizace zemědělství a větší majetky lidí byli znárodněny.

Rodina Marie byla považována za kulaky, měli 20 ha polí a k tomu stroje, které je zapotřebí při zúrodnění polností.

Marie měla v té době už známost, chodila s místním chlapcem Vladimírem. V noci přišel se strýcem za Marii, že ví, že je odvezou někam na Sibiř, nebo do jižních států a chtěl si svoji milou zachránit. Doporučil jí, aby utekla z domova.

Marie se vydala na cestu k tetě, která bydlela až na hranicích s Polskem, musela ujít asi 130 km. Chvilu šla pěšky, občas jí někdo svezl na voze, když se jí ptali kam že jde, říkala, že je učitelka a vždy pojmenovala nějakou vesnici, která byla poblíž její cesty. Došla k tetě, ale u ní byl ubytovaný policajt. Teta to vyřešila tak, že přes den byla u tety – policajt byl v práci a nocovat chodila k jiným příbuzným.

Mezi tím Vladimír odešel za prací do dolů na Donbas, aby na něj úřady nemohli. Jenže v dolech byla velmi těžká práce a z Donbasu odešel a jel za Marii na venkov. Ve vesnici Vysoká, se to nějak dozvěděli a už to nebylo bezpečné pobývat u této tety. Odjeli spolu k dalším příbuzným do Kyjeva. Marie si vzpomněla, že její doklady budou v Moskvě na Českém velvyslanectví. Protože dříve rodina Marie chtěla se vrátit do Československé republiky a museli svoje doklady odeslat, ale výjezd jim nepovolili.

Marie si napsala o svoje doklady a už se mohli se svým snoubencem vzít. Změnilo se jí příjmení a už nebyla hledaná.

V té době byl v Rusku velký nedostatek jídla, dokud byli rodiče Marie ještě na svém hospodářství, tak jim posílali potraviny. Později vyvezli rodiče do jižních států a bratra 19 letého neznámo kam, více se o něm nic nedozvěděli.

Marie se už mohla svobodně pohybovat, nebyla hledaná - měla jiné příjmení. Dokonce jela s manželem na návštěvu za rodiči. Později rodiče byli přesunuti na Sibiř, poblíž Bajkalu.

Marie s manželem žili v Kyjevě, manžel chodil pracovat do továrny, kde se vyráběly traktory a on tam byl údržbářem. V roce 1936 se jim narodil syn Stanislav.

Do Kyjeva prý přijel z Československé republiky pan Slánský a byl u nich na návštěvě.

Po několika dnech co odjel pan Slánský, k nim brzy ráno přišli dva muži, že Vladimír musí jít do práce, že ho tam potřebují. Jeden muž stál u dveří a druhý byl uprostřed světnice. Marie radila manželovi, aby se teple oblékl, on sice namítal, že je teplo a ten muž u dveří na Marii pokýval hlavou – bylo to jasné, že Stanislava odvádí NKVD policie. Marie byla těhotná čekala druhé dítě, za ca 14 dnů se narodilo. Od Vladimíra dostala zprávu – byla napsaná na obalu z cigaretového papírku, vyhodil jí z vlaku a prosil lidi, aby to poslali na uvedenou adresu, kde prý bylo – vezou nás na Kolymu, od kud není návratu. Představte si, že Marie tuto zprávu dostala.

Vypukla válka a Marie sama v Kyjevě s dvěma malými dětmi. Rozhodla se a odjela za rodiči na Sibiř. Ona měla svoje doklady v pořádku, mohla volně cestovat. Tam si našla práci, byla vedoucí kuchyně. Pracovaly tam i ženy vdovy, muži jim zahynuli ve válce a Marii sesadili z toho místa, že je dcera kulaka a sedí si v teplíčku. Dali ji na práci k řece, kde musely ženy posouvat klády dřeva, co plavaly po řece Jenisej, některé klády zůstaly viset na mělčině. Marie neuměla plavat a málem se utopila, odmítla tuto práci dělat. Dali jí pracovat do tajgy k dřevorubcům, musela jim vařit, bylo jich asi 40 osob. Děti byli u rodičů. Navštívit je mohla jít jen v neděli a musela ujít 20 km domů a zase v neděli se musela vrátit zpět opět 20 km.

Byly tam velké mrazy, když se jim narodilo telátko tak ho museli v zimě vzít do světnice. Ze dveří jim visely rampouchy. Seno pro kravičku museli sušit se tílkou přes obličej a domů ho vozili až napadl sníh, na saních.

V době co pracovala v té jídelně tak měla přece více času. Chodila do lesa sbírat různé plody a i medvědí česnek a ten vozila do města 70 km, nevím jak, ale za ten česnek vždy prý utržila slušné

peníze. Marie byla šikovná češka, uměla hezky vyšívát a i plést, svoji práci též prodávala. Utržila dost peněz a koupili si tam už domek.

Někdy v roce 1946 jí napsala teta z Volyně, že se plánuje náš odjezd Čechů do vlasti. Marie neváhala a začala vyřizovat pro rodiče doklady, aby mohli odjet na Volyň. Prodala domek a měli peníze, potřebovali se dostat vlakem do Moskvy. Měli štěstí, že ve městě měli známé a přesunuli se k nim už i se zavazadlami. Zjistili, že na jízdenky je fronta nejméně 500m dlouhá ve čtyřstupu. Zase pomohli známí známých a jízdenky jim bokem sehnali. Nastala otázka, dostat se do vlaku, prý je všechny nastrkala oknem do vagonů a to už měla dalšího chlapečka asi 2r. Celkem jich bylo 6 osob – 3 děti a 3 dospělí. Ve vlaku se netopilo a byl velký mráz, ale jeli směr Moskva odjížděli ze Sibíře prý přesně 31.12.1946. Přijeli do Moskvy a museli se přesunout na jiné nádraží. Ještě, že měla rodiče s sebou, pomohli hlídat zavazadla a děti. Marie to všechno sama odnosila. Přijeli do místa rodiště a teta dětem uvařila krupicovou kaši a oni prý nevěděly co to je. Na výjezd do Čech museli mít potvrzení, že jsou obyvateli Volyně. Zapracovali jejich peníze za domek, tučný úplatek dopomohl, že toto potvrzení získali. Podařilo se jim vše zařídit a jeli s transportem do Čech a 13.03.1947 byli v Košicích, paní Marie mi říkala, že vystoupila z vlaku a líbala naši zem.